

nu snart 50 år efter, at det sidst skete, og det mener jeg også er ganske rimeligt, jeg vil endda sige nødvendigt på en række punkter. Men vi kan altså ikke gøre det, hvor rigtigt det monne være, uden at respektere de regler, der sidst blev sat ind i grundloven, da der blev stemt om den, og kan vi ikke opnå det nødvendige flertal her i huset og i befolkningen, kan selv den bedste løsning ikke opnås. Derfor er det ofte ganske rimeligt at tænke på det gamle ord om, at det bedste er det godes fjende.

Jeg vil i den forbindelse minde om det, jeg sluttede mit ordførerindlæg med, nemlig den engleblide tålmodighed, der skal til for ikke at opgive at nå frem til den rigtige løsning; men det skal ske uden vrede og uden frustrationer, for det bringer ikke resultater frem.

Endelig vil jeg sige et par ord om kontingentspørgsmålet. Det er jo småpenge, der er tale om. Udenrigsministeren sagde ganske vist ironisk, at det er mange penge, det drejer sig om; men så viste han selv ved de eksempler, han bragte, at det er småpenge, og da de er så nødvendige og vanskeligt kan tænkes anvendt til bedre formål eller anbragt på bedre steder, må vi alle i vores lille lands store parlament såvel som andre lande gå på akkord med visse principper.

Hr. Søren Søndergaard gjorde et stort nummer ud af, at de lande, der handler med våben, med garanti ikke vil tillade, at der bliver lagt en afgift til FN på denne form for handel. Jeg siger ikke, at det er det rigtige sted at lægge den afgift, men jeg er da ikke overbevist om, at de pågældende lande ikke vil gå med til den. Med så lidt, som det drejer sig om, vil det såmænd ikke influere på den meget store handel, der i øvrigt foregår med den slags ting.

Jeg synes altså, vi skal slappe en lille smule af. Vi skal passe på ikke at tale om hellige principper, når det drejer sig om småpenge, og det er globalt set og reelt set småpenge, det drejer sig om. Men dem skal vi finde, for det er en pligt for os.

Hermed sluttede forhandlingen.

Fjerde næstformand (Elisabeth Arnold):

Som tidligere nævnt vil afstemningen om det fremsatte dagsordensforslag af hr. Villy Søvnald (SF) m.fl. finde sted i morgen.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 260: Forslag til lov om ændring af lov om konkurrenceforhold og samtrafik i telesektoren. (Beregning af samtrafikpriser m.v.).
Af forskningsministeren (Jytte Hilden).
(Fremsat 7/5 97).

Sammen med denne sag foretoges:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 261: Forslag til lov om tildeling og anvendelse af nummerressourcer m.v.
Af forskningsministeren (Jytte Hilden).
(Fremsat 7/5 97).

5) Første behandling af lovforslag nr. L 262: Forslag til lov om graveadgang og ekspropriation m.v. til telekommunikationsformål.
Af forskningsministeren (Jytte Hilden).
(Fremsat 7/5 97).

6) Første behandling af lovforslag nr. L 263: Forslag til lov om radiokommunikation og tildeling af radiofrekvenser.
Af forskningsministeren (Jytte Hilden).
(Fremsat 7/5 97).

7) Første behandling af lovforslag nr. L 264: Forslag til lov om Telestyrelsen.
Af forskningsministeren (Jytte Hilden).
(Fremsat 7/5 97).

8) Første behandling af lovforslag nr. L 265: Forslag til lov om ændring af lov om offentlig mobilkommunikation. (Ændring som følge af lov om radiokommunikation og tildeling af radiofrekvenser).
Af forskningsministeren (Jytte Hilden).
(Fremsat 7/5 97).

9) Første behandling af lovforslag nr. L 266: Forslag til lov om ændring af lov om forsyningspligt og visse forbrugerforhold inden for telesektoren. (Landsdækkende nummeroplysning m.v.).
Af forskningsministeren (Jytte Hilden).
(Fremsat 7/5 97).

10) Første behandling af lovforslag nr. L 267: Forslag til lov om ændring af lov om visse forhold på telekommunikationsområdet.

(Ændringer som følge af teleliberaliseringens trin 2b m.v.).

Af forskningsministeren (Jytte Hilden).
(Fremsat 7/5 97).

11) Første behandling af lovforslag nr. L 268: Forslag til lov om ændring af lov om radio- og fjernsynsvirksomhed og lov om standarder for transmission af tv-signaler. (Ændringer som følge af lov om Telestyrelsen).

Af forskningsministeren (Jytte Hilden).
(Fremsat 7/5 97).

Lovforslagene sættes til forhandling.

Forhandling

Sonja Mikkelsen (S):

Med de ni lovforslag, vi har til førstebehandling her i dag, nærmer vi os lovgivningsmæssigt afslutningen på en lang proces, hvor telesektoren omdannes fra at være statsligt monopol til et konkurrencemarked og fra at være styret via ejerskabet til at være reguleret via lovgivning. Det har været et ganske omfattende, men også spændende arbejde som folketingsmedlem at være med til at præge de helt grundlæggende spilleregler for virksomhederne på telemarkedet.

Den danske befolkning stemte for etablering af det indre europæiske marked i 1986, og det får nu også konsekvenser for telekommunikationen. Det danske ja i 1986 gav nemlig Folketinget en bunden opgave på teleområdet, idet der skulle iværksættes en proces med overgang fra monopolstilling til konkurrencevilkår.

Da Kommissionen satte sagen på dagsordenen for teledirektøren, valgte Socialdemokratiet – og fik bred opbakning dertil blandt partierne i Folketinget – en offensiv linje. Vi stillede os i spidsen for arbejdet med at indføre konkurrence ud fra to strategiske betragtninger: Vi ønskede at sikre, at direktiverne fik et indhold, der byggede på målsætningen om at skaffe teleforbrugere den bedste og billigste telekommunikation, samtidig med at der blev fastlagt et minimum af forsyningsikkerhed for forbrugerne, både omfattende adgangen til oprettelse af telefon og adgangen til international telefoni uafhængig af teleleverandør. Det andet punkt var,

at vi ønskede at give Tele Danmark et forspring i omstillingen fra monopol til konkurrence ud fra den betragtning, at det ville gøre selskabet konkurrencedygtigt på de øvrige landes markeder fra første færd.

Begge dele er nu ved at lykkes, og lovforslagene her er sidste runde i gennemførelsen af strategien. Ganske vist mangler vi et enkelt lovforslag i bundtet, nemlig det, der skulle give mulighed for en fornuftig brug af master og antenneplaceringer i øvrigt – en væsentlig detalje, som jeg skal vende tilbage til.

Medarbejderne i Tele Danmark har i de forløbne 10 år gennemlevet voldsomme omvæltninger. Det er gået hurtigt med at omstille de gamle telefonselskaber til en moderne, international televirksomhed, der opererer i et konkurrencemarked, både på hjemmemarkedet og i udlandet. Denne omstilling har stillet og vil fortsat stille krav til både medarbejdere og ledelse i Tele Danmark, og resultatet kan kun blive en succes, hvis medarbejdere og ledelse udviser engagement i denne omstilling samt evne og vilje til samarbejde om at møde de nye vilkår.

Tele Danmarks ledelse har fra tid til anden efterladt det indtryk, at den ikke har forstået, at Tele Danmarks værdier først og fremmest er dygtige medarbejdere, og at det er de menneskelige ressourcer, der skaber vækstgrundlaget for fremtidens televirksomheder. Socialdemokratiet har under hele forløbet lagt vægt på, at forandringerne i Tele Danmark sker på rimelige vilkår for og i tæt dialog med medarbejderne, og det er indiskutabelt, at medarbejderne og deres organisationer har vist og fortsat viser evne og vilje til at bidrage til at indstille virksomheden på den nye situation.

For di Tele Danmark har været et statsligt monopolføretagende, påhviler der, som vi ser det i Socialdemokratiet, Tele Danmark nogle særlige forpligtelser over for medarbejderne. Der er behov for både uddannelse, efteruddannelse og ordentlige fratrædelsesordninger i det omfang, afskedigelser er uundgåelige, når de tryktaftaler, der blev etableret ved dannelsen af Tele Danmark, udløber ved udgangen af året. For medarbejderne og Tele Danmark som virksomhed vil de nye markedsvilkår give en vedvarende ændret og uden tvivl mere turbulent tilværelse, der samtidig kan tages som en positiv udfordring på grund af den voldsomme vækst på netop telemarkedet, vi oplever i disse år med skabelse af mange nye arbejdspladser.

For et par år siden gennemførte vi den første del af telelovgivningen, der sikrer forbrugerne og erhvervslivet adgang til telekommunikation til en rimelig pris, uanset hvor man bor i landet. Anden del gennemføres i to faser, hvor første fase indebar det faktiske brud på telemonopolet, og nu gennemfører vi så sidste fase, der skal regulere markedsvilkårene, så vi sikrer ordentlige og fair konkurrencevilkår og en virksom konkurrence og dermed sikrer, at forbrugerne og erhvervsvirksomhederne får bedre og billigere tjenesteydelser. Det er ikke mindst af stor betydning for det stadig mere internationaliserede erhvervsliv.

Især samtrafikreglerne i L 260 er afgørende for televirksomhederne. Socialdemokratiet har i sin stillingtagen ønsket at finde en balance mellem hensynet til Tele Danmark, der skal have dækket omkostningerne ved at give samtrafik til andre selskaber og også have en rimelig fortjeneste, og på den anden side sikre, at der ikke bliver sat en så høj pris, at den vil holde nye virksomheder ude og dermed dæmpe eller rent faktisk hindre, at der bliver tale om konkurrence i praksis. Socialdemokratiet finder, at lovforslaget afspejler den balance. Samtrafikreguleringen vil som nævnt få afgørende betydning for priserne på teleydelserne for forbrugerne, og derfor er dette lovforslag vigtigt.

Et andet lovforslag, der også bliver interessant for forbrugerne, er L 261 om nummerrettigheder. Forslaget regulerer, hvordan nummerserierne skal anvendes og deles imellem televirksomhederne; men for forbrugerne er det væsentligt, at de får ret til at beholde deres telefonnummer, selv om de helt eller delvis skifter teleselskab. En væsentlig barriere for reel konkurrence er dermed ryddet af vejen.

Hvad angår tildeling af radiofrekvenser, som reguleres af L 262, vil jeg nøjes med at understrege, at vi i Socialdemokratiet er særdeles tilfredse med, at man her – i øvrigt med bred opbakning fra branchen – fastholder, at der ikke skal kunne handles med og dermed ikke tjenes på radiofrekvenser, som jo er et knapt tilmålt gode.

Det 10. lovforslag, som altså ikke er blevet fremsat, fordi aftalepartiet Venstre nedlagde veto, skulle have sikret, at de forskellige televirksomheder skal dele master, så vi ikke skal have flere master op end højst nødvendigt for at dække landet med mobiltelefoni. Desuden skulle forslaget sikre, at nye mobiloperatører fik lettere adgang til markedet, og dermed virke frem-

mende for konkurrencen. Men nu bliver det nærmest umuligt for dem at blive landsdækkende, og det kan i hvert fald nemt blive for dyrt og dermed uinteressant, også set i lyset af den melding, miljø- og energiministeren er kommet med om et landsplandirektiv som naturens nødværge mod den manglende maste-lov. Socialdemokratiet har fuld forståelse for, at ministeren føler sig nødsaget til at gribe til dette middel for at sikre, at vi ikke får en masteskov her i landet, men det giver en yderligere hindring for de nye mobilselskaber og dermed en yderligere hindring for konkurrencen.

Jeg må indrømme, at der var to parter, jeg ikke havde forventet som aktive modspillere, når det gælder om at fremme konkurrencen. Den ene er Europa-Parlamentet, som meget beklageligt har trukket tænderne ud på konkurrencen på mobilmarkedet, i øvrigt ivrigt sekunderet af den anden part, nemlig det såkaldt liberale parti Venstre.

Når Venstre sender et af sine unge og efter egen mening meget liberalistisk indstillede folketingsmedlemmer på banen i teleforhandlingerne, forventer man helt klart støtte til alle initiativer til at fremme konkurrencen; men sådan gik det ikke. Også på dette felt har vi måttet konstatere, at Venstre bilder os andre og befolkningen ind, at de er liberale og går ind for sund konkurrence. Når det kommer til stykket, viser det sig, at det eneste, man ikke vil, er at fremme konkurrencen, i hvert fald ikke mellem private virksomheder. Man er kun optaget af, at offentlige aktiviteter skal afløses af private, men ikke af, at der skal være konkurrence mellem private selskaber. Man er optaget af at gå fra offentlige monopoler til privatmonopoler, men det er dog et ringe bytte for forbrugerne.

At Venstre ikke vil fremme konkurrencen mellem private virksomheder, demonstrerede Venstre i denne omgang med sit veto mod en fornuftig maste-lov. Det tilgodeser Svonofon, men bliver en alvorlig hæmsko for de to nye mobiloperatører på markedet. I Socialdemokratiet håber vi meget, at Venstre hurtigt kommer til fornuft, så vi alligevel kan nå at få det 10. lovforslag med, inden Folketinget går på sommerferie, og Socialdemokratiet vil følge udviklingen og føler sig frit stillet til i fremtiden igen at rejse spørgsmålet om maste-lovgivningen.

De ni forslag, vi her har til første behandling, er meget grundigt forberedte i den brede kreds af aftalepartier, ligesom lovforslagene har været gennem flere høringsrunder i branche, i kom-

missioner, i organisationer, og på den baggrund skal Socialdemokratiet anbefale en meget hurtig vedtagelse af lovforslagene.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Man kan næsten ikke undgå at få en lille smule medlidenhed med Socialdemokratiet, når man hører, hvor elendig en forligspartner partiet har fundet det nødvendigt at indgå forlig med. Men det bliver da spændende at se, hvem der vinder konkurrencen mellem Socialdemokratiet og Venstre om, hvem der er mest liberalistisk. Det ser jo ud til, at Socialdemokratiet i øjeblikket fører på point.

Men det, jeg gerne vil spørge fru Sonja Mikkelsen om, er, om Socialdemokratiet er opmærksom på, at den her lovgivning vil koste 3.000 arbejdspladser hos Tele Danmark. Jeg forstod på fru Sonja Mikkelsens ordførerindlæg, at hun sådan set i princippet havde omsorg for medarbejderne. Men er man opmærksom på, hvad det her kommer til at koste af arbejdspladser? Hvad vil Socialdemokratiet egentlig gøre for at undgå disse massefyringer?

Det synes jeg ikke der rigtig kom noget klart svar på, og jeg kunne godt tænke mig at få Socialdemokratiets forklaring på, om man virkelig vil lade Venstre køre liberaliseringen ud i den konsekvens, at man oven i de måske 2.500 fyringer, som allerede er ved at blive iværksat i Tele Danmark, så virkelig vil lægge hånd til masseafskedigelse i et omfang af måske yderligere 3.000?

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

Først vil jeg gerne sige, at Socialdemokratiet ikke pludselig er blevet særlig liberalistisk.

Men det, vi har øje for, er, at i et marked, hvor markedet skal fungere, er det uhyre vigtigt, at konkurrencen er effektiv. Og for at konkurrencen kan være effektiv, er det nødvendigt, at vi har en ordentlig regulering på området, og det er netop i modsætning til liberallerne, som jo i virkeligheden ikke rigtig mener, at vi skal have ret meget lovgivning på det her område. Der har vi altså sagt, at det er utrolig vigtigt, at vi sikrer forbrugerne på det her område og også i anden omgang sikrer medarbejderne.

Og så skal jeg vende tilbage til det andet spørgsmål, som hr. Keld Albrechtsen stillede. Der er ganske rigtigt i pressen lavet nogle regnestykker over, at lovforslaget, sådan som det

tog sig ud på et tidspunkt, skulle betyde 3.000 færre arbejdspladser hos Tele Danmark.

Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at telemarkedet er et marked i vækst. Det er ikke et marked, der er på vej tilbage. Der skabes uhyre mange arbejdspladser på det her område i øjeblikket, men når man går fra monopol til konkurrence, fra én virksomhed til mange aktører på et marked, så må én virksomhed nødvendigvis miste markedsandele, for ellers hører logikken jo op.

Men der er ingen, der siger, at det også betyder, at Tele Danmark behøver at miste omsætning, lige præcis fordi vi her i høj grad har at gøre med et marked i meget stærk vækst. Så derfor er der ikke nødvendigvis den konklusion, at fordi man går fra monopol til konkurrence, så skal Tele Danmark også miste omsætning og dermed også grundlag for at have sine ansatte.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg sætter det danske televæsen meget højt. Det formåede også under monopolforhold at svinge sig op til at yde noget nær det maksimale i hvert fald second to none, altså på højde med de allerbedste i verden.

Men der er unægtelig sket meget nyt i tekniken i de senere år. Og hr. Albrechtsens måde at stille tingene op på er mildt sagt ikke dækkende. Vi har set på masser af områder, at arbejdspladser har måttet opgives, ofte heldigvis kun midlertidigt, men i nogle brancher, fag osv. er de ikke vendt tilbage.

Men til regnestykket hører sandelig også: Hvad betyder en konkurrenceforbedring på denne pengemæssigt meget tunge sektor for danske arbejdspladser i øvrigt? Der er da masser af plusser ved det. Og hvordan kunne hr. Albrechtsen tænke sig, at den nye udvikling ikke skulle koste arbejdspladser i hvert fald midlertidigt? Når han stiller regnestykket op, så må han altså også gøre det færdigt.

Fjerde næstformand (Elisabeth Arnold):

Jeg er ked af at sige det, men varigheden for korte bemærkninger er 1 minut, og de korte bemærkninger skal rettes til ordførerne.

Hr. Keld Albrechtsen for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg må jo desværre konstatere, at der er et kraftigt element af kynisme i de svar, som bliver givet, men også af en vis oprigtighed.

Man giver klart udtryk for, at det her kan og skal komme til at koste arbejdspladser hos Tele Danmark. Det er udviklingens lov, jungleloven, som man har valgt at underlægge sig, og så siger man, at det er et marked i vækst, og der skal såmænd nok komme nogle andre arbejdspladser. Det har formanden for 1. afdeling i Telekommunikationsforbundet, Leif Hartmann, udtalt sig om ifølge Ritzau den 10. marts, hvor han sådan set er inde på den samme tankegang.

Problemet er bare, at disse arbejdspladser ikke kommer her i Danmark, men i udlandet, så ikke alene giver man grønt lys for afskedigelser af et meget betydeligt omfang af medarbejdere i Tele Danmark, men man vedtager altså også en lovgivning, der flytter arbejdspladser fra Danmark til udlandet. Tillykke med det, vil jeg bare sige.

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

For det første vil jeg gerne sige, og det nævnte jeg også i min indledning i min ordførertale, at det er en bunden opgave, vi står med her i Folketinget. Den danske befolkning stemte i 1986 for etablering af det indre marked; det var i øvrigt imod Socialdemokratiets anbefaling, men ikke desto mindre stemte befolkningen for. Det indebar, at Folketinget fik en bunden opgave, som vi ikke kan slippe uden om.

Derfor har Socialdemokratiet valgt den offensive strategi at sige, at så må vi gøre det bedst muligt set ud fra et dansk synspunkt, nemlig at sikre Tele Danmark en international førerposition og sikre, at vi får tingene bedst og billigst i forhold til forbrugerne.

Det er det, vi er gået efter, og det er det, vi har fået. Og det her er ikke et spørgsmål om kynisme, men et spørgsmål om at løse opgaven bedst muligt set fra dansk side, og det mener jeg i høj grad, vi kan stå inde for.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Det er altid bekvemt at have nogle andre at skyde skylden på, men det kan jo ikke bortforklares, at EU har en betydelig skyld i det, der sker her. Det skal jeg være enig med fru Sonja Mikkelsen i.

Men derfra og så til at drage den konsekvens, som man nu gør med den lovgivning, der ligger, havde ikke været nødvendigt for regeringen. Der lå ingen nødvendighed i, at regeringen skulle indgå forlig sammen med partiet Venstre og andre borgerlige partier. Der lå ingen nødvendighed for SF og regeringspartierne i, at det absolut skulle være et forlig med liberalister. Det tror jeg, fru Sonja Mikkelsen vil erkende.

Det havde været muligt at indgå et forlig for SF og regeringspartierne med Enhedslisten, men det ønskede man ikke, for man ønskede den ultraliberalisme, som fru Sonja Mikkelsen også gjorde klart var så vidtgående for hendes vedkommende, at end ikke partiet Venstre kunne leve op til den.

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

Jeg kan forstå, at hr. Keld Albrechtsen mener, at vi i stedet for skulle have sikret et privat duopol, for hvis vi ikke var gået ind og havde været med til at fremme konkurrencen med den lovgivning, vi nu laver, så ville vi have været i den situation, at vi havde tilgodeset de aktører, der var sluppet ind på markedet, og ikke andre.

Og vi skal gøre opmærksom på, at Tele Danmark jo altså i princippet er et aktieselskab. Hertil kommer så den store mobiloperatør Sonofon, som er det andet store selskab. Hvis vi ikke regulerer det her område bedre, og som vi nu lægger op til, ville vi have beskyttet et duopol, og det havde absolut ikke været til gunst for det brede danske erhvervsliv og heller ikke til gunst for den almindelige forbruger. Og det er det, vi er gået efter.

Og så med hensyn til antallet af arbejdspladser: Der er ingen grund til at tro eller mene, at arbejdspladserne i fremtiden primært bliver etableret i udlandet. Der bliver etableret mange telekommunikationsarbejdspladser i Danmark i øjeblikket. Prøv at studere avisernes stillingsannoncer og se, hvor mange der søger efter medarbejdere med de kvalifikationer, som bl.a. medarbejderne hos Tele Danmark har. Der er ingen tvivl om, at man får et meget bredt og interessant arbejdsmarked i fremtiden.

Jens Løgstrup Madsen (V):

I begyndelsen af 1800-tallet kæmpede liberale i Storbritannien en lang og sej kamp for afskaffelsen af de såkaldte kornlove. Disse love forbød import af korn til Storbritannien. I 1846 blev den liberale indsats kronet med succes; kornlovene

blev afskaffet. Deres afskaffelse betød handel og velstand for såvel Storbritannien som Kontinentaleuropa.

Det britiske tidsskrift *The Economist* blev i 1846 oprettet som en udløber af den liberale kamp mod kornlovene. *The Economist* har nu i mere end 150 år argumenteret for markedsøkonomi baseret på sund fornuft. I det nummer, som udkom den 16. marts i år, gav *The Economist* en flot cadeau til Europa-Kommissionen for dens indsats for mere markedsøkonomi.

Specielt fremhævede *The Economist* indsatsen for liberalisering af markederne for flytrafik, transport, telekommunikation, energi og postvæsen. På disse områder har Kommissionen under dygtig udnyttelse af sine kompetencer i henhold til Traktaten presset medlemsstaterne til at begynde liberaliseringer. *The Economist* gik ligefrem så vidt i sin karakteristik af Kommissionens indsats, at den talte om en thatcheristisk kommission. For dem, der er i tvivl, så var det ment som en kompliment.

I Venstre deler vi *The Economist*'s begejstring for Kommissionens indsats. De liberaliseringer, som Kommissionen har sat på dagsordenen, kan sammenlignes med ophævelsen af kornlovene for over 150 år siden. I deres kølvand følger handel og velstand for Europa.

I Danmark har regeringen ikke rigtig kunnet finde sine ben i forhold til denne dagsorden, som Kommissionen har kridtet banen op. Liberalisering er jo ikke ligefrem regeringens stærke side.

På energiområdet taler miljø- og energiminister Svend Auken om en særlig dansk model, som skal beskyttes mod konkurrencens væmmelige kræfter. Her kunne vi ellers lade os inspirere af Sverige og Norge, hvor forbrugerne selv kan bestemme, hvor de køber elektricitet.

På transportområdet har regeringen ikke taget initiativ til liberalisering af den indenlandske fjernbustrafik, således som flere vesteuropæiske lande har gjort. På jernbaneområdet har trafikministeren meddelt, at der ikke bliver indført indenlandsk konkurrence på jernbanenettet. På det ellers af EU liberaliserede flyområde har regeringen pålagt indenrigsflyvningen særskatter, som hæmmer dens konkurrencemuligheder, og endelig har regeringen ikke som i eksempelvis Sverige taget initiativ til afskaffelse af postvæsenets monopol.

På teleområdet modsatte regeringen sig i foråret 1995 Venstres tanker om en fremrykning af teleliberaliseringerne. Heldigvis kom regeringen

senere på året på nye tanker. Derfor er teleliberaliseringen i Danmark gået hurtigere end i andre EU-lande. Det fortjener regeringen ros for. Liberaliseringen er dog ikke gået så hurtigt som i lande som eksempelvis Sverige, Finland og Storbritannien.

Liberalisering af det hastigt voksende telekommunikationsmarked er ikke nogen enkel sag. På den ene side har Tele Danmark endnu et naturligt monopol på fastnettet. På den anden side bevirker den hastigt fremvoksende nye teknologi logisk udvikling med mobiltelefoni og digital teknik med mikrochip og fiberoptik, at det efterhånden kan betale sig for konkurrenter til Tele Danmark at anlægge deres egen infrastruktur. Den teknologiske udvikling fjerner således gradvis fastnettets karakter af naturligt monopol.

Liberalisering af telemarkedet er ikke kun et spørgsmål om at give alt frit. Det er også et spørgsmål om regulering. Det førortalte tidsskrift *The Economist* udgav i 1995 en bog om liberalisering af telekommunikation. Den hedder »*The Essentials of Telecommunication*«. I denne bog advares der imidlertid kraftigt mod overregulering af telemarkedet. Der tales om, hvor ødelæggende det vil være, hvis der indføres et tæppe af regler i en industri, som er ved at gå ind i en ny æra af innovation og spontanitet. Samtidig advares der mod, at reglerne indrettes på en sådan måde, at de beskytter det nationale telemonopol. Det er advarsler, som vi i Venstre har taget til os.

Desværre har vi under forhandlingerne om de her fremlagte telelovsforslag – lovforslag, som Venstre som forligsparti naturligvis står fuldt og helt bag – fornemmet, at regeringen godt kunne have studeret *The Economist*'s tanker lidt bedre. Teleliberaliseringen indebærer en vanskelig balancegang mellem liberalisering, regulering, konkurrence, ejendomsret, rettigheder og pligter.

Der er efter Venstres opfattelse god mening i at følge de principper, som Kommissionen og Europa-Parlamentet har lagt til grund for de kommende EU-regler på området. Kommissionen følger – således som påpeget af *The Economist* – den rette markedsøkonomiske kurs. Derfor har Venstres linje under forhandlingerne mellem forligspartierne været, at den danske lovgivning skal følge EU's regler og intentioner.

Udgangspunktet for teleliberaliseringen må være en grundlæggende forståelse for markedsøkonomiens tre hovedhjørneste: priser, ejendomsret og konkurrence.

Priserne sikrer udnyttelse af decentral viden, derfor må vi være tilbageholdende med indgreb i prisfastsættelsen. Vi må også respektere ejendomsretten. Uden den vil personer og firmaer ikke tage vare på deres produktionsmidler, og de vil afholde sig fra at investere. Endelig er konkurrence og dermed markedsadgang af vital betydning for, at producenterne hele tiden yder deres bedste.

Det er nødvendigt med faste principper for, hvornår vi af hensyn til konkurrencen griber ind i prisfastsættelsen og ejendomsretten. Venstre kan acceptere et indgreb i prismekanismen, når firmaer har en stærk markedsposition på et bredt defineret marked.

I spørgsmålet om at anvende et så vidtgående middel som ekspropriation af hensyn til konkurrencen er vi langt mere restriktive. Her bygger Venstres tankegang på det princip for tredjepartsadgang, som regeringen såmænd selv har foreslået i forslaget til en ny konkurrencelov. Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget:

»Hjemmelen til at udstede påbud om at give tredjeparter adgang til en virksomheds infrastrukturfacilitet omfatter alene de tilfælde, hvor potentielle konkurrerende virksomheder er afskåret fra selv at opbygge de fornødne faciliteter.«

Kun i disse specielle situationer kan et så vidtgående indgreb som ekspropriation komme på tale.

Under forhandlingerne om lovpakken er der på Venstres foranledning indhentet en udtalelse fra Kommissionen om regulering af samtrafikpriserne. I overensstemmelse med grundlæggende markedsøkonomiske principper har Kommissionen udtalt, at medlemsstaterne ikke må indføre prisregulering af taksterne for samtaler mellem de forskellige teleselskaber, når der er konkurrence på markedet. Formålet med reglerne er at skabe konkurrence, derfor skal prisreguleringen rettes mod de situationer, hvor der er monopol i ordets egentlige betydning.

Det er vigtigt at huske på, at regulering af priserne for benyttelse af teleinfrastrukturen er et tveægget sværd. Rettes reguleringen mod monopoliet, så giver reguleringen plads til fornuftig konkurrence. Udvides reguleringen derimod til at omfatte nye selskaber, så kommer reguleringen til at virke som en barriere for konkurrencen.

Venstre skal stærkt beklage, at mobilselskaberne ikke selv kan fastsætte taksten for deres opkald eller for opkald til deres eget net fra Tele

Danmarks fastnet. Tele Danmark får jo betaling for trafikken efter principperne om omkostningsbestemt samtrafik. Priserne for opkald til mobilselskabernes net er således alene et forhold mellem forbrugerne og mobilselskaberne. I praksis betyder fraværet af denne mulighed, at mobilselskabernes planer om at kunne tilbyde telefoni til fastnetspriser ikke kan gennemføres. Taberne er forbrugerne, og vinderen er Tele Danmark.

Frekvenser er knappe ressourcer; derfor er markedsøkonomiske metoder mere effektive end administrative metoder til at fordele frekvensressourcerne. Et marked for frekvenser kunne eksempelvis skabes gennem en kombination af privatisering og udbud. Desværre stødte disse ideer under teleforhandlingerne på stærk ideologisk modstand.

Lovforslaget om Telestyrelsens uafhængighed giver anledning til to bemærkninger:

For det første havde Venstre gerne set, at alle spørgsmål om konkurrence i bred forstand blev samlet i Konkurrencerådet. Det er ikke hensigtsmæssigt, at vi opbygger en stribe af sektormyndigheder: Telestyrelsen, Posttilsynet, Jernbanetilsynet osv., som alle beskæftiger sig med konkurrencerelevante spørgsmål. Det er ikke rationelt, og den fornødne konkurrenceretlige ekspertise kan næppe opbygges.

For det andet indeholder telelovene og de lovforslag, der er knyttet til dem her, meget vidtgående bemyndigelser til forskningsministeren. Telestyrelsens uafhængighed kan blive en illusion, hvis ikke ministeren udøver den nødvendige tilbageholdenhed med udnyttelse af disse beføjelser.

Venstre skal stærkt beklage, at der mangler et lovforslag i den pakke, vi nu har foran os. Ansvar for, at der ikke blev fremsat en maste-lov, er imidlertid helt og aldeles regeringens. Havde regeringen udvist rettidig omhu og indskrænket anvendelsen af ekspropriation i de lovforslag, som var til drøftelse mellem forligspartierne, så var vi også nået til enighed om dette lovforslag.

Spørgsmålet om ekspropriation af hensyn til tredjepartsadgang kan imidlertid også opstå i forbindelse med liberaliseringer på jernbaneområdet, energimarkedet og ikke mindst på frekvensområdet, hvis vi senere beslutter at oprette et sådant marked. Derfor må vi benytte den kommende tid til en grundig drøftelse af de fundamentale principper, som er involveret i dette spørgsmål.

Afslutningsvis skal jeg bemærke, at vi politikere med vedtagelse af disse love, som Venstre naturligvis stemmer for, skal huske på, at vi på telemarkedet hører hjemme på sidelinjen. På selve banen er det selskaberne, som skal konkurrere om at sikre forbrugerne billige, bedre og nye produkter, for det er jo lige præcis det, der er formålet med selve teleliberaliseringen.

Torben Rechendorff (KF):

Hvis man forsøger at bevise, at det samfund, som er blevet vores, udvikler sig med de berømte stormskridt, så skal man især beskæftige sig med medieområdet, med informations-teknologien og med telesektoren. På disse tre områder kan man nærmest høre stormskridtene.

Det gik ikke stille af, da den oprindelige forligskreds indgik den første politiske aftale vedrørende telestrukturen. Det var den 22. juni 1990. Hvis ikke der er andre, der husker datoen, så gør jeg. Det gik ikke stille af, fordi vi i den grad var fortrolige med den gamle monopol-situation.

Ja, i virkeligheden mente vi vel alle sammen, om end sådan med lidt forskellig styrke, at alt var såre vel med de gamle kendinge, KTAS, JTAS, Fyens Telefon, og hvad de nu ellers hed. Hvad var der nu i vejen med det forholdsvis hæderkronede system, der havde eksisteret, siden man råbte ind i tragten for at være sikker på, at modparten fik fat i det hele?

Men så dukkede begreber som liberalisering, monopolbrud, fri konkurrence og meget andet godt op på den politiske arena. Og så begyndte det at gå stærkt. Først og fremmest – og det synes jeg er vigtigt at få sagt i dag – fordi skiftende danske regeringer indtog den holdning, at hvis det skulle være på den måde, så ville vi fra starten være med i forreste linje. Ingen skulle senere komme anstingende og hævde, at vi havde tabt kapløbet, fordi vi havde siddet og stirret fortabt ud i mørket.

Udviklingen i de 7 år har vist mange ting. Jeg vil især fremhæve fire forhold, som jeg synes er vigtige, hvor vi altså i dag for sjette gang siden 1990 skal konfirmere en politisk aftale om telesektoren.

For det første: Det er ganske rigtigt forbundet med betydelige udfordringer og betydelige vanskeligheder at bevæge sig fra en traditionel og traditionsrig monopol-situation til fri konkurrence. Tele Danmark har klaret udfordringen og nået meget betydelige resultater til gavn både for Tele Danmark selv naturligvis og for det danske samfund.

På en måde går det vel an at sige, at hver gang vi ændrede, strammede vi grebet om Tele Danmark. Sådan måtte det nødvendigvis være, og det ville også være forkert i dag at hævde, at selskabet ikke har stønnet under indtryk af begivenhedernes gang, men Tele Danmark er der, og Tele Danmark klarer sig meget tilfredsstillende.

For det andet: Nye operatører har gjort deres entré på det danske marked i et klart større omfang end forudset. Nogle har bidt sig fast, andre vil gøre det i den kommende tid, og atter andre vil formentlig hurtigt forlade arenaen igen. Denne udvikling er vi i Det Konservative Folkeparti godt tilfredse med.

For det tredje: Forbrugerne er med raske skridt på vej mod den situation, som i hvert fald for os hele tiden har været vigtig at have for øje, at teleydelserne bliver bedre og billigere og er baseret på den nyeste teknologi. Jeg vil ikke afvise, at en del af forbrugerne er en smule forvirrede over det samlede, noget flimrende billede, og det er også nok muligt, at både private kunder og erhvervskunder på nogle områder endnu kigger i vejviseren efter takstnedsættelser, men det må og skal være et spørgsmål om tid.

For det fjerde: Teleliberaliseringen har været og vil fortsat være til gavn for dansk erhvervsliv, og hvad der er til gavn for dansk erhvervsliv, er som bekendt også til gavn for det danske samfund som helhed. Der er tale om direkte gavn via beskæftigelse, via indtjening, via internationalisering, og der er tale om den mere indirekte gavn via vores rolle på de udenlandske markeder og gennem den takstpolitik, hvis konturer tegner sig tydeligere og tydeligere.

Den lovpakke, ministeren i dag lægger på Folketingets bord, er udmøntningen af endnu en politisk aftale. Også jeg beklager, at det ikke lykkedes at opnå enighed om det planlagte lovforslag om opstilling af master og antennesystemer til radiokommunikationsformål. Men det må vi jo tage til efterretning, om end med beklagelse, og så må vi i øvrigt se på den sag i næste folketingssamling.

Gennemgår man de mange hørings svar, så er de jo en afspejling af det, jeg var inde på før; Tele Danmark synes, at tempoet og betingelserne er for håndfaste. Og de mange nye selskaber kan ikke komme videre hurtigt nok.

Som part i forliget har jeg naturligvis den opfattelse, at balancekunsten er lykkedes, men det er en politisk opgave at holde øje med, at

tingene udvikler sig i overensstemmelse med de intentioner, der ligger i aftalen. Og den opgave er vi klar til at påtage os vores del af.

For så vidt angår lovforslaget om samtrafik, så kan man vel sige, at relationerne mellem udbydere med stærk markedsposition og udbydere med, om jeg så må sige, ikkestærk markedsposition endnu ikke har fundet sin endelige afklaring. En sådan afklaring kan ikke foretages på nuværende tidspunkt, og vi er tilfredse med, at Telestyrelsen i samråd med Konkurrencerådet følger den sag på allernærmeste hold.

Lovforslag nr. L 261 om nummerressourcer forekommer os at være et forbrugervenligt forslag, som ligger helt i forlængelse af de manøvrer, vi var igennem i forbindelse med trin 2a-lovgivningen. I et konkurrencesamfund er reglerne om at kunne medtage sit nummer og vælge alternativ udbyder rimeligt og helt i overensstemmelse med den almindelige, moderne forbrugerpolitik.

Lovforslaget om Telestyrelsen, altså L 264, giver mig alene anledning til den konstatering, som også fremgår klart af lovforslagets bemærkninger, at Telestyrelsens samlede tilsynsvirksomhed sker ud fra det hovedsigte, der ligger i den politiske aftale. Fra bemærkningerne vil jeg citere:

»Det foreslås med lovforslaget præciseret, at Telestyrelsens hovedopgave er at varetage administrationen af telelovgivningen, og at denne administration skal ske med det formål aktivt at fremme konkurrence i telesektoren med sigte på at give private forbrugere, virksomheder m.v. adgang til et bredt og varieret udbud af teleydelser til lave priser og af høj kvalitet.«

Så nu bliver det for alvor dejligt at være telestyrelse.

Det Konservative Folkepartis konklusion i dag er, at vi med denne lovpakke tager endnu et solidt skridt mod den endelige og fuldstændige liberalisering, som var udgangspunktet for de indledende øvelser i 1990 og de efterfølgende supplerende øvelser.

Vi anbefaler – men jeg indrømmer, at det giver jo næsten sig selv – en hurtig udvalgsbehandling. Både på min forgængers, hvis jeg må benævne den danske generalkonsul i Sydslesvig som sådan, og på egne vegne siger jeg tak til ministeren og til embedsmændene for et konstruktivt forhandlingsforløb.

Aage Frandsen (SF):

Med de ni lovforslag, som vi behandler i dag, er den såkaldte liberalisering af telemarkedet stort set gennemført. Og jeg siger bevidst den såkaldte liberalisering, idet der i langt højere grad er tale om et reguleret og styret marked, end der er tale om et totalt frit marked, som ligger i ordet liberalisering.

Det vidner alene de næsten 20 love, som er blevet gennemført inden for de seneste godt 2 år, om. Indførelse af konkurrence på teleområdet har i betydeligt omfang været en bunden opgave, fordi den følger nogle beslutninger i EU. Men efter SF's opfattelse er det fornuftigt, at telemarkedet ikke er et monopol, når vi tager i betragtning, at hvis det var et monopol, så var det ét foretagende, nemlig Tele Danmark, der alene skulle have monoopolet, og Tele Danmark er i dag et andet foretagende, end det var tidligere.

På den måde adskiller telemarkedet sig principielt ikke fra det almindelige varemarked i Danmark i dag. Derimod adskiller telemarkedet sig ganske meget fra det, som vi kender inden for den offentlige sektor. Den teknologiske udvikling eller, om man vil, udviklingen af produktivkræfterne på teleområdet betinger også ændringer i den måde, vi organiserer teleområdet på.

I telefoniens barndom for mange år siden var det godt, at telefonien var organiseret i monopoler, og at de var offentligt ejet og fulgte bestemte lighedsprincipper. Dette har vi haft megen glæde af i Danmark, fordi vi på den måde har fået udbygget en meget fin infrastruktur. Monoopolet var nødvendigt, fordi anlæggesen af infrastrukturen var meget dyr, og monoopolet gjorde, at man undgik fejlinvesteringer eller i hvert fald de største fejlinvesteringer. Endelig kunne monoopolet udfylde nogle lighedsopgaver.

Den teknologiske udvikling har betydet, at der ikke længere er de samme argumenter for monoopolet, bl.a. fordi infrastrukturen i dag kan anvendes af mange andre operatører, end det var tilfældet tidligere. Dertil kommer også, at grænsen mellem telefoni, computer, tv og radio reelt er ved at blive ophævet. Det giver nye muligheder i forbindelse med anvendelse af teknologien, og disse muligheder skal selvfølgelig anvendes til gavn for den almindelige telefonabonnent, til gavn for de mennesker, der bruger internettet, og til gavn for offentlige institutioner og virksomheder.

Derfor er konkurrence på telefområdet mulig og ønskelig i dag, og efter at Tele Danmark i sin tid blev delvis privatiseret, er der ikke nogen mening i at opretholde Tele Danmarks monopol på området, fordi Tele Danmark jo netop i dag optræder som alle andre teleforetagender, når det gælder forholdet til telebrugerne og til medarbejderne. Derfor vil jeg også på samme måde, som Teleforbundets formand har udtalt, sige, at når det drejer sig om de indskrænkninger, som Tele Danmark foretager, skyldes det først og fremmest Tele Danmarks beslutninger. Det skyldes ikke, at man åbner for konkurrenter, der kommer ind på markedet.

Uanset at staten fortsat ejer 51 pct. af aktierne i Tele Danmark, handler og agerer Tele Danmark selvfølgelig som et privatkapitalistisk foretagende, fordi man har solgt aktier, og disse aktier er solgt på markedskonditioner ud fra, at der skal tjenes penge. Det er en af grundene til, at vi i SF generelt er afvisende over for, at offentlige foretagender helt eller delvis privatiseres.

Når vi er tilhængere af at ophæve Tele Danmarks monopol, skyldes det, at vi også i de senere år har set, at Tele Danmark ikke er i stand til at administrere monopolet på et så solidarisk grundlag, som det var tilfældet tidligere. Det er vi ikke overraskede over, for netop Tele Danmark må anlægge andre betragtninger end bare brugernes, nemlig betragtninger ud fra, hvad der er i aktionærernes interesse.

Det afgørende i forbindelse med den såkaldte liberalisering og indførelse af et styret og reguleret marked på teleområdet er, at det kommer brugerne til gode, og det er i det lys, vi ser de regler, som ligger i lovforslaget om samtrafik og nummerportabilitet.

Med hensyn til samtrafikreglerne er det efter vores opfattelse beklageligt, at EU har fastslået, at fastnetmarkedet og mobilmarkedet er to forskellige markeder. Det har været til skade og er til skade for telebrugerne.

Et andet spørgsmål er så, om telepriserne reelt falder i det omfang, som er muligt på baggrund af, at der kommer andre ind på markedet. Det er i høj grad et spørgsmål, som man godt kan stille sig, fordi konkurrencefordelene og konkurrencen som sådan kan komme brugerne til gode. Men det kan selvfølgelig også komme nogle aktionærer til gode, og det er også helt tydeligt i øjeblikket, at det kommer reklameindustrien til gode. Det er penge, som i virkeligheden bedst kunne have været anvendt til fordel for telebrugerne.

SF finder det også rigtigt, at Telestyrelsen nu omdannes og omstruktureres til et art tilsyn, der er uafhængigt af staten, hvilket naturligvis er nødvendigt i forhold til de opgaver, som Telestyrelsen skal varetage.

Endelig vil jeg også, som andre ordførere har været inde på, beklage, at vi ikke i denne omgang fik en mastelov. Det vil utvivlsomt være til skade med hensyn til at kunne presse priserne ned og dermed også være til skade for telebrugerne. Heldigvis er der ikke et lovgivningsmæssigt tomrum, idet vi allerede har gældende bestemmelser i planlovgivningen, sådan at miljømæssige og planmæssige hensyn stadig væk tilgodeses fuldt ud. Men efter vores opfattelse kunne de også være blevet det, hvis vi havde fået vedtaget en mastelov.

Med disse bemærkninger kan jeg naturligvis tilsige forslagene vores hurtige og meget positive behandling i udvalget.

Vibeke Peschardt (RV):

Man kan sige, at fremsættelsen af disse ni lovforslag og forslag til ændringer i en tidligere vedtaget lovgivning både er en afslutning og en begyndelse. Teleforligene og liberaliseringen af hele telesektoren startede helt tilbage i begyndelsen af 1990'erne, måske endda allerede i 1986, men et tilbageblik over de syv år, der er gået, viser, at de gamle monopolers tid er forbi. Konkurrencen er sluppet løs, dog omgivet af nogle hegn, der skal gøre det muligt at konkurrere på lige vilkår.

Man må sige, at denne liberalisering har krævet mængder af regler for at blive fair og lige, og hvis nogle tror, at liberalisering ikke indebærer regler, er det en god idé at kigge på denne lovgivning, der efter vores opfattelse kun er rigtig tilgængelig for eksperter. Folkelig er i hvert fald ikke det ord, man kan bruge om denne lovpakke.

Til gengæld håber vi så i Det Radikale Venstre, at resultaterne af lovgivningen bliver folkelige. Det skulle nemlig gerne være sådan, at lovgivningen, når den bliver udmøntet, kommer til at stå mål med de forventninger, der må være skabt i befolkningen alle de gange, man herfra har lovet bedre og billigere teleydelser for brugere og fair og lige konkurrencevilkår for de udbydende parter.

Om de konkrete lovforslag er der vel egentlig kun at sige, at forhandlingerne er forløbet næsten smertefrit, bortset fra at vi i denne omgang desværre ikke får gennemført en

mastelovgivning. Men som vi har hørt flere gange i dag, bliver der taget højde for det, måske på en strengere måde, end det ellers ville være sket, i Miljøministeriet.

Der bliver nu oprettet en uafhængig telestyrelse. Det er et meget omfattende område, som Telestyrelsen får under sin administration, og selv om lovforslaget angiver, at der er tale om en uafhængig styrelse, får forskningsministeren dog en del kompetencer både i de fremsatte forslag og i dem, vi har vedtaget tidligere.

Vi får forhåbentlig løst problemerne med radiokommunikation og tildeling af radiofrekvenser, således at den ny lovgivning sikrer en effektiv og rigtig udnyttelse af de samlede, men sparsomme radiofrekvensressourcer.

Samtrafikforslaget slår de endelige søm i en udmøntning af de aftaler, der blev truffet i forligskredsen i december 1995. Det er et meget vigtigt forslag på den måde, at det fastlægger de metoder, der skal bruges til at beregne samtrafikpriserne.

Set med forbrugerojne – og det er sådan, vi har søgt at forholde os til forslagene – er der mange og fremadrettede gode muligheder i denne lovpakke. Der er lagt op til både bedre og billigere forbrugerydelser, forsynings sikkerheden er sikret, alle udbydere af offentlige telenet får lige muligheder for nedgravning af telekabler, og endelig bliver der sikret frit operatørvalg med mulighed for, at en forbruger kan medtage sit telefonnummer, når vedkommende skifter selskab i tilfælde, hvor konkurrentens tilbud passer bedre til forbrugeren end f.eks. tilbudene fra Tele Danmark, som de fleste brugere jo i dag får deres regninger fra.

Jeg vil endnu en gang beklage, at det ikke er lykkedes for os at nå til enighed om mastelovgivningen, og jeg vil slutte med at sige, at i Det Radikale Venstre mener vi, at det er forbrugernes dag et stykke hen ad vejen. Vi kan støtte lovforslagene.

Jan Køpke Christensen (FP):

Først vil jeg have lov til på Fremskridtspartiets vegne at sige, at når man ikke er med i et forlig, synes vi, det er en kæmpe, kæmpe stak papirusseri, man får på bordet, lige kort tid før man skal i salen. Jeg synes faktisk godt, man kunne give en lidt bedre behandling til de partier, der ikke er med i et forlig som det i dag.

Men ellers skal jeg sige om de foreliggende lovforslag, at Fremskridtspartiet naturligvis er ét hundrede procent indstillet på, at man bør

totalliberalisere det område, som vi taler om i dag, så derfor skal jeg give min principielle støtte til dem. Det er i hvert fald efter Fremskridtspartiets opfattelse noget, der går i den rigtige retning.

Der er dog ét område, som falder særligt i øjnene under hele denne debat, og det er selvfølgelig ekspropriationsbegrebet, der som bekendt er kommet ind i de sidste dage. Nu hørte vi også fra de sidste to ordførere, at de koncentrerede sig meget om at være kedede af, at vi ikke har fået sådan en mastelov.

Efter Fremskridtspartiets opfattelse er det som nævnt uhyre vigtigt, at hele telemarkedet bliver totalt liberaliseret, men Fremskridtspartiet mener umiddelbart ikke, at det også skal være en undskyldning for yderligere statsekspropriation. Jeg vil godt advare med hensyn til det her, og det er noget, som jeg synes er vigtigt at tage med i debatten.

Som bekendt har vi set, at regeringen ønsker at udvide ekspropriationsbegrebet i forbindelse med opstilling af master til de nye teleselskaber, der kommer på markedet i den nærmeste tid. Her er der specielt tale om Mobilix, som er fransk telecom, og Telia, der sammen med Sonofon og Tele Danmark har fået licens til at opbygge nye mobiltelefonnet i det såkaldte DCS1800-system. Regeringen ønsker som bekendt, at et privat firma som f.eks. Sonofon får ekspropriet retighederne til at bruge de master, som de selv har betalt millioner af kroner for at få sat op.

Jeg vil godt sige herfra i dag, at det, som regeringen lægger op til på teleområdet, faktisk svarer til, at staten tvinger f.eks. Føtex til at afgive halvdelen af supermarkedetsareal til konkurrenten Kvickly. Det er naturligvis ikke acceptabelt. Det her drejer sig om private firmaer, som konkurrerer om de samme kunder.

Derfor grænser det til politisk plat, når regeringen beskylder Fremskridtspartiet og Venstre for at forhale liberaliseringen med deres holdninger. Alle kan være enige om – alle, vil jeg gerne understrege, bortset måske fra Enhedslisten – at øget konkurrence er og bliver sundt også på teleområdet. Det er til stor gavn for kunderne, og derfor er det utrolig vigtigt at øge konkurrencen.

Regeringens skjulte dagsorden, der går ud på at få øget ekspropriationsbegrebet, kan Fremskridtspartiet altså ikke støtte, sådan som situationen ser ud på nuværende tidspunkt, og derfor synes vi, det er vigtigt at advare regeringen

med hensyn til at komme med en sådan maste-
lov. Fremskridtspartiet mener ikke, at der p.t.
reelt er problemer på dette område. Vi mener
faktisk, at selskaberne nok skal finde en løsning
på det her.

Hvis det modsat vore forventninger skulle
blive et problem, må man selvfølgelig tage
sagen op på det tidspunkt. Mon ikke Sonofon og
Tele Danmark kan overtales til at give konkur-
renterne ret til at benytte deres master? Lad os
nu se og lad os også lade være med at lave et
problem ud af noget, der ikke på nuværende
tidspunkt er problematisk. Vi skal ikke gøre det
svært for Mobilix og Telia at tilbyde deres kun-
der dækning i hele landet. Det er Fremskridts-
partiet enige i, men som sagt, lad os vente og se
tiden an. Foreløbig vil Fremskridtspartiet i hver
fald takke Venstre for, at de sagde nej til maste-
loven. Vi ønsker ikke fra Fremskridtspartiets
side at ramme andre firmaer, heller ikke de to,
Mobilix og Telia, som vi taler om i dag.

Jeg tror ikke, det skal betegnes som en tåbelig
obstruktion, som ministeren har sagt om Ven-
stres måde at gebærde sig på. I dag er de frivil-
lige aftaler naturligvis forudsætningen for, at
kommunikationsudstyret kan opsættes på frem-
mede master, og Fremskridtspartiet tror altså
på, at man fra Sonofons og Tele Danmarks side
erkender, at vi lever i en rivende udvikling også
på disse områder, og at de frivilligt vil give
plads til andre.

Derfor har vi en stor forhåbning om og vil
endnu en gang opfordre til, at man indgår frivil-
lige aftaler med de firmaer, der vil gå ind på det
danske marked, altså foreløbig Mobilix og Telia.
Vi ved jo, at der allerede på nuværende tids-
punkt i et vist omfang er frivillige aftaler. Ca.
30 pct. af Tele Danmark Mobils nye antennesy-
stemer i det åbne land etableres på eksisterende
Sonofonmaster, og begge selskaber samarbejder
med Falck, ISS-Securitas, naturgasselskaberne,
lokale antenneforeninger og andre om fælles
udnyttelse af masterne.

Fremskridtspartiet tror altså på konsensus i
denne sag, indtil andet er bevist. Derfor vil vi i
dag advare kraftigt imod at fortsætte i den tan-
kegang, som regeringen har lagt for dagen med
hensyn til en mastelov.

Keld Albrechtsen (EL):

Venstres ordfører holdt en tale om liberalismens
velsignelser. Der var henvisninger helt tilbage,
forstod jeg, til en kornlov, der skulle have været
engang i England, og som må have været alde-
les forfærdelig at leve under.

Det, der er problemet med den slags libera-
liseringer, som de kaldes, og som gennemføres i
EU, er, at de i reglen medfører et ganske stort
samfundsmæssigt spild og en ganske stor
mængde af bureaukrati på trods af den erklære-
de hensigt om det modsatte, og det vil vi
såmænd nok også komme til at opleve på dette
område. Vi har set det med den såkaldte libera-
lisering af flytrafikken. De postulerede vældige
prisfald på flyvningen har vi ikke mærket noget
til. Vi har derimod mærket f.eks. i Kastrup Luft-
havn, hvordan det hele er blevet helt umuligt
derude.

Sådan er vi i Enhedslisten også alvorlig
bekymret for at det vil komme til at gå på tele-
markedet, og vi synes ikke, det er fornuftigt, at
man i et samfund opbygger ordninger, der
medfører et stort spild af ressourcer.

Nu er det jo vanskeligt at komme længere ned
i sagens indhold her i dag, al den stund vi fik
disse lovforslag så sent. Der er tale om ni lovfor-
slag, som følger op på den principaftale om
totalliberalisering, som de borgerlige partier, SF
og den daværende regering lavede i 1995. Den
første del er gennemført, nu kommer så denne
pakke, og vi kan vente endnu flere lovforslag i
næste folketingssamling.

Det er betegnende, at liberalisering medfører
sådanne enorme lovkomplekser, som der skal
meget betydelige mængder af bureaukrater til
for overhovedet at kunne skrive ned på papir,
men sådan er liberalisering.

Tilhængerne af totalliberalisering og den
såkaldte konkurrence, som man forestiller sig
vil komme, hævder ofte – og jeg lagde også
mærke til, at hr. Aage Frandsen lod sig besnære
af det synspunkt – at der vil komme lavere pri-
ser til forbrugere. Det vil der muligvis også på
enkelte områder til enkelte tider. Der har været
flyselskaber, der i perioder har forsøgt at erobre
en markedsandel fra andre flyselskaber ved at
køre med ekstraordinært lave priser. Det er de
naturligvis hurtigt holdt op med, og sådan er jeg
bange for at det også vil gå på teleområdet.

Derimod er det stensikkert, at det vil medføre
tab af arbejdspladser. Jeg har allerede spurgt
den socialdemokratiske ordfører om, hvad man
vil gøre ved det, og jeg forstod, at det var en
omkostning, som man fra Socialdemokratiets
side mente, man måtte betale, og så havde man
nogle håbefulde forventninger om, at der nok
ville opstå nogle andre arbejdspladser i stedet
for dem, som mistes i Tele Danmark. Det var
lidt luftigt. Der blev henvist til nogle stillings-

annoncer, som jeg kunne sætte mig ind i læseværelset og finde i aviserne. Jeg var lige derinde for lidt siden, og jeg kan sige til fru Sonja Mikkelsen, at jeg fandt dem godt nok ikke. Vi må da håbe, at de kommer, men desværre er jeg bange for, at det mere vil være i udlandet end i Danmark, at de kommer.

Det er ganske givet, som det også har været sagt fra flere ordføreres side, at der her er tale om en tilpasning til EU-reglerne. Jeg vil prøve at koncentrere mig om fire ting, som vi mener der specielt er problemer med.

Jeg har allerede nævnt spørgsmålet om beskæftigelsen her i Danmark og specielt hos Tele Danmark, så det vil jeg ikke gå længere ind i i denne omgang.

Det andet er forholdet mellem Tele Danmark og de andre selskaber. Bestemmelserne om samtrafik, som ligger i forslagene – og det vil i praksis sige den betaling, som andre selskaber skal betale til Tele Danmark – har været et af de emner, der er indgået kraftigt i den offentlige debat. Her er det sådan, at beslutningerne i EU-Kommissionen i sidste ende får en meget væsentlig indflydelse på samtrafikpriserne. Det bliver alene Tele Danmark, der forpligtes til at tilbyde samtrafik til de omkostningsbaserede priser, ikke de andre. Samtidig skal der altså være en forpligtelse for Tele Danmark til at sikre, at alle forbrugere i Danmark kan få en ordentlig dækning.

Det kommer naturligvis ikke til at hænge sammen på lang sigt. Det vil give store problemer og vil selvfølgelig blive fulgt op af, at lobbyisterne i Bruxelles vil få EU-Kommissionen til at arbejde for en generel løftning af priserne på sigt i hele EU, og så har man på den måde flyttet problemet.

Forbrugerne loves guld og grønne skove, når liberaliseringen gennemføres fuldt ud, men bureaukraterne og lobbyisterne i Bruxelles skal nok sørge for, at de store telegiganter, til syvende og sidst vil dele markedet imellem sig, genetablerer reelle monopoltilstande, så de nok også skal få deres profitter hjem. Det bliver bare ikke de danske selskaber. Det bliver de store internationale selskaber, og så vil fru Sonja Mikkelsen og de andre, der har indgået forlig med de liberalistiske partier her i Folketinget, til den tid sidde med skægget i postkassen.

Så vil det være i Bruxelles og i de store teleselskaber, man bestemmer, hvilke priser de danske forbrugere skal betale, og hvilke leverancer man allernådigst som dansk forbruger vil

kunne få på et sådant marked. Den politiske styringsmulighed vil være tabt, og vi vil i Danmark være henvist til, hvad vi kan opnå tilbud på fra disse store koncerners side. Sådan er det globaliserede verdensmarked indrettet, og det er åbenbart det, som Socialdemokratiet og SF ønsker.

Det samfundsmæssige spild kan blive ganske stort med master og en masse gravearbejde osv. osv. Det er jo en konsekvens af liberalisme og markedsøkonomi, at man ikke tager ordentligt hensyn til brugen af samfundets ressourcer. Sådan vil det også være i denne sag, hvor de enkelte firmaer skal ud og lave dubleringsanlæg, fordi man i en kort overgangsperiode absolut skal forsøge at etablere en form for kunstig konkurrence, inden de store internationale monopoler igen får mørket til at brede sig.

Så har jeg i lovgivningen om Telestyrelsen bemærket en forunderlig statsretlig konstruktion. Nu flytter man tingene væk fra den politiske styring, så demokratiet mister sin indflydelse til markedskræfterne. Der skal altså være en sådan kontraktstyrelse, som statsretligt set får hidtil ukendte beføjelser. Nu skal det her hastes igennem på en sådan måde, kan jeg forstå, at der i virkeligheden ikke bliver tid til en ordentlig behandling, men jeg vil godt rejse det spørgsmål, om den konstruktion med Telestyrelsen overhovedet statsretligt set kan lade sig gøre. Det er jeg meget i tvivl om.

I bemærkningerne står, at man har måttet ty til hidtil usete midler for at konstruere det her, og det må jeg nok sige det er. For det, man gør, er, at man opretter sådan en slags entreprenørforetagende, der overtager den politiske magt, og Folketinget og ministeren vil fremover stort set være koblet af. Der står ganske vist, at man skal forelægge budgetterne for Finansudvalget, men dertil kommer, at man giver lobbyisterne på dette område en fuldstændig uhørt og urimelig indflydelse, der kommer til at minde om den indflydelse, som Folketinget har krav på at skulle have.

Jeg håber, at partierne, når de får gennemlæst den konstruktion, vil finde ud af, at her er man altså gået meget, meget for vidt. Jeg håber også, at man vil gennemføre en grundig juridisk undersøgelse af, hvad det er for nogle principper i vores forfatning, som man ændrer på dette felt.

Nu har vi ikke tre magter mere: den dømmende, den udøvende og den lovgivende. Nu har vi fire: den dømmende, den udøvende, den

lovgivende og så disse kontraktstyrelser, som kan regere hen over hovedet på alt og alle uden nogen kontrol fra nogens side. Måske fra nogle lobbyisters side, men ellers ikke, og i hvert fald ikke fra vælgernes side. Jeg synes, det er meget betænkeligt, og jeg håber, at partierne vil komme til besindelse i hvert fald på det punkt.

Her er altså tale om liberalisering for liberaliseringens egen skyld, tomme løfter, som desværre næppe nogen sinde vil blive indfriet, og frem for alt om uanede mængder af bureaukrati. Jeg tror, at jeg vel allerede på nuværende tidspunkt har antydnet, at Enhedslisten må stemme imod de foreliggende lovforslag.

(Kort bemærkning).

Torben Rechendorff (KF):

Der er ikke nogen som hr. Keld Albrechtsen, der kan ødelægge den gode stemning; nu gik det lige så hyggeligt. Han burde være ansat i jord- og betonbranchen.

Jeg vil godt spørge hr. Keld Albrechtsen, som jo er meget optaget af arbejdspladser, hvad jeg godt forstår og er enig med hr. Keld Albrechtsen i, om han aldrig nogen sinde har hørt om den teknologiske udvikling, om han aldrig nogen sinde har hørt, at den teknologiske udvikling fører til i hvert fald omlægning af arbejdspladser. Jeg vil også gerne spørge hr. Keld Albrechtsen: Når et selskab mister markedsandele, og andre selskaber overtager markedsandele, fører det så ikke til, at arbejdspladserne er i bevægelse, og at nogle, der havde arbejdspladser, må afgive dem, og nogle, der etableres, må få arbejdspladser?

Jeg kunne godt lide at spørge hr. Keld Albrechtsen, om han ikke følger med. Det er der noget, der tyder på, at han ikke gør, for når han siger, at han har været inde at kigge i avisen for at finde en stillingsannonce, vil jeg sige, at et selskab under etablering for en 14 dages tid siden bragte 3 helsider i flere danske morgenaviser, hvor de søgte medarbejdere. Nu kan jeg jo ikke blande mig i hr. Keld Albrechtsens avislæsning, men det var altså store annoncer, hvor man efterlyste medarbejdere. Det kan da ikke gå upåagtet hen for hr. Keld Albrechtsen.

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

Jeg må sige til hr. Keld Albrechtsen, at jeg ved næsten ikke, hvor jeg skal begynde, og hvor jeg skal ende. Men jeg synes i hvert fald, det er vigtigt af hensyn til sagligheden at få sagt, at for det

første har vi jo for længst bragt den lovgivning på plads, der drejer sig om forsyningspligten: det, der skal sikre forbrugerne ret til teleydelser, ret til at have en telefon, uanset hvor i landet man bor. Den forsyningsforpligtelse vil vi have, næsten uanset hvad der sker, for det er noget, vi bestemmer lovgivningsmæssigt, og som vi fortsat vil bestemme lovgivningsmæssigt. Det ligger også i det direktiv, der kommer fra EF, at det har vi ret til.

For det andet er det uhyre vigtigt, at vi sikrer konkurrencen, og dermed kan man altså heller ikke begynde at aftale sig til højere priser eller noget som helst andet. Det må vi sikre os ved hjælp af den generelle konkurrencelovgivning, som vi har til fornyelse i disse her år for at skærpe konkurrencen.

Det tredje, jeg vil sige, er, at det er ikke uset, at man laver såkaldt uafhængige styrelser. Jeg går ud fra, at hr. Keld Albrechtsen kender f.eks. Finanstilsynet, som også har en helt uafhængig status, og hvor vi som lovgivere ikke kan gå ind og blande os i deres konkrete afgørelser. Men de arbejder ud fra den lovgivning, vi laver her i Folketinget, og sådan vil det jo også blive i telesektoren.

Men jeg vil sige, at vi i Socialdemokratiet gerne medvirker til en meget grundig udvalgsbehandling, som kan være med til at afklare nogle af de helt klare misforståelser, som ligger i det, hr. Keld Albrechtsen sagde.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Blot til hr. Keld Albrechtsens bemærkninger om, at det var liberalisering for liberaliseringens egen skyld. Det er det ikke. Det er ud fra, at vi hidtil på fastnetområdet har haft ét foretagende i Danmark, nemlig Tele Danmark, som er et privatkapitalistisk foretagende, godt nok med staten som aktionær, men Tele Danmark optræder som et privatkapitalistisk foretagende. Vi har to selskaber på mobilmarkedet, og så er spørgsmålet: Er det til gavn for brugerne, eller er det ikke?

Derfor kan man jo spørge hr. Keld Albrechtsen, hvad det er for en model, som hr. Keld Albrechtsen forestiller sig, man skulle have. SF har lige så lidt som Enhedslisten været med til at sælge aktierne i Tele Danmark, men de er solgt. EU's indre marked blev vedtaget, og Danmark tilsluttede sig ved folkeafstemningen i 1986. Hvad er det for en alternativ model, som hr. Keld Albrechtsen vil anbefale at man skulle benytte sig af, i forhold til det, der ligger her?

I forlængelse af det, som fru Sonja Mikkelsen sagde om styrelsen, vil jeg sige, at det måske i realiteten ikke er en styrelse, det er nærmere et tilsyn. Vi har også Registertilsynet, og det vil sige, at der ikke er noget statsretligt nyt i det, som er lavet her.

(Kort bemærkning).

Jan Kørpe Christensen (FP):

Da hr. Keld Albrechtsen var heroppe før, sad jeg og tænkte på, at det var lige før, der kom tårer i hans øjne, da han talte om arbejdsløsheden, og at man åbenbart ikke fra Enhedslistens side vil forholde sig til den kendsgerning, at den teknologiske udvikling faktisk fungerer udmærket.

I Fremskridtspartiet er vi glade for den. Tænk på, hvordan den teknologiske udvikling igennem tiderne har hjulpet lønarbejderne! Det aspekt synes jeg altså også man skal tage med, og man kan under ingen omstændigheder sige, at fra i dag skal der ikke længere finde nogen udvikling sted, heller ikke hvad angår teleområdet.

Jeg synes altså, der er mange positive aspekter ved den nye udvikling, og den kan absolut være medvirkende til at forbedre lønarbejdernes situation. Og samlet set tror jeg ikke arbejdsløsheden bliver forværret, tværtimod, for med den nye teknologiske udvikling kan man producere en vare billigere, og dermed kan man afsætte flere varer, og dermed kommer der også flere i beskæftigelse, og jeg synes faktisk, man skal prøve at se det fra den side også.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil først sige tak for den store interesse, som er blevet mit ordførerindlæg til del, og så vil jeg sige til hr. Torben Rechendorff og hr. Jan Kørpe Christensen, at i Enhedslisten har vi det synspunkt, at teknologien skal være et redskab for mennesket, og vi mener ikke, at mennesket skal halse efter den teknologiske udvikling, og derfor vil vi styre den og ikke overlade den til det frie marked; men det er vi vist temmelig uenige om.

Og med hensyn til arbejdspladserne må jeg fastholde, at det mest sandsynlige forløb vil være, at disse arbejdspladser ikke bliver etableret her i Danmark, men i udlandet, nemlig hos de virkelig store telegiganter, som står klar til at overtage markedet, og så må vi hver især gennemblade yderligere aviser for at finde frem til, hvor mange jobannoncer der i virkeligheden skulle være.

Til fru Sonja Mikkelsen vil jeg sige, at det jo ikke er mig, der har fundet på påstanden om, at det, som man foreslår i lovforslaget om Telestyrelsen, er meget vidtgående, for det fremgår jo af bemærkningerne til lovforslaget, hvor der faktisk står:

»Der eksisterer ikke i dag nogen central-administrativ forvaltnings- og tilsynsmyndighed med en så vidtgående lovfæstet uafhængighed – og så kraftige indgrebs- og sanktionsbeføjelser – som Telestyrelsen i dette lovforslag er tillagt.«

Det er altså noget ganske enestående, man her har opfundet, med beføjelser af helt ekstraordinær rækkevidde for et administrativt organ, og det minder meget om den måde, man styrer tingene på i Bruxelles, og det er ikke rart at se, at det griber om sig her i Danmark.

Til hr. Aage Frandsens spørgsmål om, hvad man ellers skulle gøre, vil jeg sige, at hr. Aage Frandsen er lidt afmægtig – eller for at sige det rent ud: temmelig afmægtig – over for den teknologiske udvikling og de markeds kræfter osv., som hr. Jan Kørpe Christensen og hr. Torben Rechendorff bare mener at vi skal lade os trække med af. Og mit svar til hr. Aage Frandsen er ganske enkelt: Hvis vi ikke ønsker en sådan liberalisering, og hvis vi ikke ønsker, at der skal afskediges 3.000 mennesker mere i Tele Danmark, end der allerede er blevet, jamen så laver vi en anden ordning og vedtager en anden lovgivning her i Danmark, og det kunne vi jo gøre sammen med SF og regeringen, hvis hr. Aage Frandsen og fru Sonja Mikkelsen ønskede det.

Arne Melchior (CD):

Jeg indledte min ordførertale under det forrige dagsordenspunkt, som handlede om FN, med at sige, at det var en stor mundfuld, og det kan man egentlig også sige om den lovbuket, som vi står med her, for skønt det kun er lokale forhold, det drejer sig om – godt nok en kæmpe stor branche med meget internationale virksomheder og relationer – så er det altså en stor og svær sag. Og jeg er ikke bleg for at sige, at den er så teknisk, at den for en ret uteknisk person som mig har været vanskelig at gå til.

Så meget mere ros og tak vil jeg uddele ikke blot til den nuværende minister og hendes forgænger i dette embede, men også til vor gamle kollega både som folketingsmedlem og som minister, tidligere formand for Folketinget H.P. Clausen, hvis store indsigt jeg i høj grad har lænet mig til. Og min tak omfatter så sandelig

også de embedsmænd i både ministeriet og styrelserne, som har været til rådighed, og som har optrådt vidende og vejledende på en måde, som har gjort, at vi andre så kunne tage det lidt lettere.

I CD er vi som bekendt ikke tilhængere af uahæmmede markeds kræfter, og vi er heller ikke privatiseringshelte, men vi er dog tilhængere af konkurrence, for selv den mest idealistiske monopolist kan ikke undgå at komme til at misbruge sin situation, og da mennesket er skabt som et konkurrencevæsen – det har jeg talt om ved andre lejligheder – er der brug for konkurrence. Det er faktisk en absolut nødvendighed, så meget mere som der sker så meget nyt på det teknologiske område, så meget nyt med hensyn til det gigantiske voksende forbrug i telesektoren, som vi i de senere årtier, ja bare i de senere få år, har oplevet, og som man ikke skal være meget profet for at forudsige vil fortsætte.

Og det er altså nødvendigt, at det bliver billigere, og det bliver det ikke af sig selv; dertil kræves, at de, der yder tjenesterne, indser, at det f.eks. fra dette sted ikke skal koste meget mere at ringe til Aalborg end at ringe til Amager.

Den gamle prispolitik har baseret sig på nogle nedravede misforståelser. Det vil sige: De kan have været gode nok, dengang de blev indført, men udviklingen er forlængst gået forbi dem, og derfor er det nødvendigt, at der bliver lukket op. Og Danmark kan teknisk og økonomisk ikke være ringere på dette felt end andre lande i verden, som vi har brug for at sammenligne os med, og som vi har brug for at samhandle med.

Men man skal midt i al den liberalisering så bare huske, at til lige chancer og muligheder hører altså også lige forpligtelser, og her tænker jeg på leveringsforpligtelser. Det må være sådan, at den nye konkurrence sker på lige vilkår, så alle er lige berettigede, men altså også lige forpligtede. Og jeg har stor tillid til den pakke, der ligger her, men jeg forudser også, at en række af disse love vil blive taget op til ny vurdering efter ikke så mange år, og jeg er sikker på, at ministeriet og Telestyrelsen osv. vil følge meget grundigt med for at kunne bestemme det tidspunkt, hvor ajourføringer bliver nødvendige.

Jeg vil også godt beskæftige mig lidt med hr. Keld Albrechtsens hyp hyp-tema her i debatten i dag, for han forvekslede i sin korte bemærkning for et øjeblik siden interesse for hans udtalelser med det, der virkelig lå i de korte bemærkninger om dem, sådan som jeg hørte dem, nemlig animositet imod dem.

Og jeg må også sige til hr. Keld Albrechtsen, at han er ude på dybere vand, end han kan klare, for tidligere på dagen talte hr. Keld Albrechtsen om kynisme, og kynisme er ikke altid en ringe ting; kynisme er, når den er realistisk, ofte en gavnlige og endnu oftere en nødvendig ting. Jeg har f.eks. altid beundret kirurger, der kan skære i mennesker, når en operation er nødvendig, og jeg beundrer såmænd også de mennesker, der slagter de kreaturer, som vi bagefter skal sætte til livs. Det er godt gjort, og de må have en vis portion hårdhuedeth og kynisme i betydningen realisme med hensyn til at gøre den nødvendige gerning.

Og der er altså sket nye ting, siden hr. Keld Albrechtsen blev født. F.eks. var det sådan, da jeg var dreng og var i Folketinget første gang – det var i slutningen af 1930'erne, og jeg skulle skrive en stil om Folketinget – at der her sad nogle rigsdagsstenografer, som vekslede hvert kvarter, og det var meget fint at være rigsdagsstenograf, og der var tre damer, som noterede hvert ord ned, som blev sagt, men nu sker det altså elektronisk. Nu skal jeg ikke bruge den gamle travet om grøftegravning, altså den med spaden kontra bulldozeren, men det er udpræget reaktionært, når hr. Albrechtsen ikke vil være så kynisk-realistisk, at han indser, at der er situationer, hvor operationer er nødvendige.

Men til trøst vil jeg gentage, hvad andre har været inde på, og som jeg også selv har nævnt tidligere i debatten: at der jo altså også er tale om et meget stigende forbrug og tale om, at også de nye selskaber skal benytte medarbejdere. Så det går nok ikke så galt, som hr. Keld Albrechtsen prædiker.

Til gengæld vil jeg slutte op bag fru Sonja Mikkelsen, som i sit indlæg talte meget om hensynsfuldhed over for Tele Danmarks personale, for jeg synes ikke, Tele Danmark altid har haft en heldig hånd i den sammenhæng, og jeg mener, at det er absolut nødvendigt på et tidligt tidspunkt at tage sit personale, dets repræsentanter, dets kyndige på de enkelte områder med på råd, og det vil jeg da råde Tele Danmarks bestyrelse til at bestræbe sig maksimalt for.

Jeg skal så slutte med at sige, at disse lovforslag jo skal vedtages i løbet af nogle få uger. Men til alt held har forhandlingerne været i gang næsten i årevis, og jeg forstår på samtlige partier, at der er vilje til at gennemføre disse forslag med den nødvendige hurtighed, og der har fra udvalgets side med ministerens viden og velvilje været tilbudt en teknisk gennemgang

med embedsmænds hjælp, men det har vist sig ikke at være nødvendigt, og så føler jeg mig så meget mere overbevist om, at det vil være muligt at afgive betænkning og gennemføre disse forslag inden den 1. juni.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Nu kan jeg forstå, at man ligefrem er reaktionær, hvis man ikke vil være kynisk, og det er jo et stærkt synspunkt. Og jeg kunne også forstå, at jeg var ude på så dybt vand, at jeg faktisk ikke længere kunne bunde – sådan tror jeg hr. Arne Melchior sagde – og hr. Jens Løgstrup Madsen forsøgte sig tidligere i debatten med en engelsk kornlov fra engang i forrige århundrede, og nu forsøger hr. Melchior sig så med nogle stenografer, der har siddet her foran talerstolen generationer tilbage. Men argumenterne er søgte, og jeg er faktisk bange for, at det er flertallet, der i løbet af få år vil være svømmet så langt ud, at det i hvert fald ikke længere kan se land, for det, der kan blive resultatet, og det, som det handler om, er jo, at de store internationale monopolvirksomheder vil overtage markedet, og at vi her i Danmark mister et selskab, som har en størrelse og en kapacitet, som vil gøre det muligt også i fremtiden at sikre danske forbrugere interesser og danske arbejdspladser.

Det er det, vi mister, og derfor er det hr. Arne Melchior, der er ude på det dybe vand.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg plejer at have let ved at kommunikere med hr. Keld Albrechtsen, og det siger jeg ham sandelig tak for, og jeg er da også overbevist om, at han udmærket ved, hvad det er, der er tale om. Og der er ikke noget søgt i at vise andre eksempler på, at ting ikke kan fortsætte, som de plejer, og at den nye teknik og de nye muligheder må tages i anvendelse, selv om det koster. Og det væmmelige ord kynisme er ikke udtryk for noget reaktionært; jeg vil snarere sige, at det er kynisk ikke at ville metoderne, når man ved, at man har brug for resultatet.

Så når vi endelig skal holde os til det grimme udtryk, som jeg altså lavede om til realisme, så er det altså hr. Albrechtsen, der er nok så kynisk, fordi han slet ikke har forsøgt at gennemtænke de minusser, der ville være for Danmark og for danskerne – for private familier såvel som for virksomheder og organisationer – hvis vi ikke gjorde det, vi her gør.

(Kort bemærkning).

Jan Kørpe Christensen (FP):

Jeg synes da, det er en glædens dag i dag, hvor der er så mange partier, der er enige, i hvert fald i deres principielle holdninger til disse forslag om, at der skal ske en stor liberalisering, og at monopolet skal fjernes, osv.

Men hr. Arne Melchior sagde indledningsvis, at man ikke for alt i verden skal fjerne monopoler osv., og så sad jeg tilfældigvis og læste i »Håndbog i Dansk Politik«, og dér står der faktisk, at CD er modstander af alle former for monopol.

Bare lige til orientering for hr. Melchior oplyser CD i hvert fald udadtil, at man ikke under nogen omstændigheder ønsker monopol-dannelser!

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Det, der står i bogen, er rigtigt, men det, som hr. Jan Kørpe Christensen citerede mig for, var forkert. Jeg sagde nemlig, at vi ikke er privatiseringshelte, og at vi ikke er tilhængere af uhæmmede markeds kræfter. Det var, hvad jeg sagde, men jeg sagde også, at konkurrence er nødvendig, og så kan man selvfølgelig ikke have monopoler. Så jeg tror, jeg er blevet hørt forkert eller måske husket forkert.

Og da jeg har 15 sekunder endnu, må jeg så ikke endnu en gang tilføje over for hr. Keld Albrechtsen, at midt i hans uro bør det være ham en trøst at se, hvor bredt et kor af partier der står bag disse forslag her. Selvfølgelig kan flertallet tage fejl, og det gør det tit – det er jeg helt enig i – men at forslagene har så bred en støtte og opbakning, som tilfældet er, må alligevel være en trøst for hr. Albrechtsen, når han skal falde i søvn i aften.

Forskningsministeren (Jytte Hilden):

Jeg vil starte med at sige: Ære den, som æres bør! Det er nemlig min forgænger, justitsministeren, hr. Frank Jensen, der har taget det store slæb med at få en aftale i stand mellem ganske mange partier i Folketinget, og det er også justitsministeren, der som forskningsminister har sørget for, at det, der hedder trin 1 og trin 2 a, blev gennemført. Og den muntre opgave – kan jeg roligt sige – at få gennemført den sidste del af liberaliseringen, trin 2 b, er så faldet i min lod.

Og førstebehandlingen af denne liberalisering sker sågar dagen efter 100-års-dagen for den

første lov om telegrafer og telefoner, og det er ikke engang løgn, for den 11. maj 1897 blev lov nr. 84 vedtaget, og den handlede faktisk om telekommunikation. Så en bedre dag kunne vi sådan set ikke bruge til denne førstebehandling.

Der er undervejs i forhandlingerne blevet sagt mange ting, f.eks. at forbrugerne skal i fokus, at forsyningssikkerheden er vigtig, at det kræver uddannelse og fleksibilitet på arbejdsmarkedet, og at der vil komme mange nye arbejdspladser.

Og jeg synes, det er vigtigt at forstå, at den teknologiske udvikling, som vi oplever netop nu, betyder en konvergens mellem områder, som ikke mange af os troede overhovedet ville have noget med hinanden at gøre og slet ikke på det tidspunkt, da nogle af os blev født:

Fjernsyn, telefoner og computere vil nærme sig hinanden - og det er svært at se, hvilken af dem der vinder, men en af dem gør det såmænd nok - og det vil give anledning til rekordvækst på det marked og dermed også til vækst i arbejdsmulighederne i Danmark. Det kan man tro på, eller man kan lade være, men det er altså min påstand.

Og hvis man ikke kan finde det i søndagsaviserne, så kan man finde det på forsiden af Børsen fra sidste onsdag. For der er ordførere, der læser meget og citerer meget, og når man ikke har så meget tid til sin rådighed, er det jo godt, at man så kan tage det ud, man har brug for, og flikflakke lidt rundt på hylderne, og det er der også ordførere der gør.

Det er rigtigt, at det ser sært ud, når man liberaliserer med et lovkompleks som det her, at der alligevel skal 111 sider med lovtekst inklusive bemærkninger til for at finde frem til de spille-regler, som skal gælde, men det er jo lige præcis, fordi vi alle sammen gerne vil have et ordentligt samfund, og lige præcis, fordi vi alle sammen, eller i hvert fald forligspartierne, synes, man ikke bare kan overlade verden til markedskræfterne alene.

Og jeg skal sige til de partier, som ikke er en del af aftalepakken, at ganske som formanden for Trafikudvalget har nævnt det, er partierne blevet tilbudt en teknisk gennemgang af lovteksten - og vi har faktisk stået til rådighed døgnet rundt - så hvis den er vanskeligt tilgængelig, og det er den, så er der stadig væk ekspertise at hente.

Jeg bemærkede, at hr. Jan Kópke Christensen brugte ganske megen tid og ganske megen ekspertise på lige præcis det lovforslag, som ikke bliver fremsat, og det havde måske været mere

fornuftigt at bruge al sin tid på de lovforslag, der faktisk ligger på Folketingets bord. Men sådan er der så meget, og hver for sig vælger vi jo, hvad vi vil.

Men jeg kan love alle, at det er en fordel for Danmark at være med, og at det faktisk er en fordel for Danmark at være foregangsland på det her område.

Og jeg skal sige til de ordførere, der her i foråret har brugt megen tid sammen med mig i Forskningsministeriet: Der er to slags muntre ordførere, og den ene slags er medieordførerne, og den anden slags er teleordførerne, og når de er muntre, er det nok, fordi det for en meget stor dels vedkommende er de samme personer. Det har derfor været en særlig stor fornøjelse for mig også i det her forløb at møde gode gamle folketingskolleger.

Jeg skal også sige tak til embedsværket, som vitterlig har arbejdet dag og nat, og som også har arbejdet på dage, som har været ferie- eller fridage for mange af os andre. Og jeg håber meget, at vi på nuværende tidspunkt i hvert fald har fundet en del af de vises sten, og jeg er fuldstændig overbevist om, at det er ikke sidste gang, Folketinget har telelove på sit bord.

Og skulle der undervejs i udvalgsbehandlingen være spørgsmål, som ikke er blevet vendt tilstrækkelig intenst, og skulle der være ting, som der fra ordførernes side er ønske om at få yderligere belyst, står vi naturligvis stadig væk til rådighed.

(Kort bemærkning).

Jan Kópke Christensen (FP):

Jeg vil sige det samme til ministeren, som også hr. Albrechtsen ganske rigtigt var inde på: Det er ærlig talt lovjask, så kort tid inden Folketinget skal på ferie, at fremlægge sådan en stor pakke, som er så teknisk svær at gennemgå, som ministeren lige har erkendt, og vi synes simpelt hen, det er en uanstændighed både over for forbrugerne og over for borgerne i almindelighed, at den skal hastes så hurtigt igennem Folketinget, som tilfældet er.

Og som en anden ordfører sagde, ser man altså frem til en hurtig udvalgsbehandling osv., men det har man jo meget nemt ved at sige, når man har været med under alle forhandlingerne - modsat dem, der har stået uden for det her.

Om det, at jeg i min ordførertale beskæftigede mig med masteloven, vil jeg sige, at der jo også var andre ordførere - bl.a. regeringens - der meget kraftigt efterlyste en mastelov, og så

mente jeg helt klart, at det også var vigtigt at pointere vore holdninger på det område og advare imod at begynde på den på nuværende tidspunkt, hvor der endnu ikke er opstået problemer.

Men principielt og overordnet er vi enige i de forslag, der foreligger, og som bekendt går en førstebehandling ifølge Folketingets forretningsorden også ud på at fremlægge sine principielle holdninger, og her siger vi altså ja.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til Trafikudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, tirsdag den 13. maj 1997, kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 16.08
